

СЛІД ТАТАРСЬКИХ КОНЕЙ, СЛІД ВОЛИНСЬКИХ ШАБЕЛЬ

На світанку 6 березня 1557 року на татарський табір, що розташувався під Дорогостаями, несподівано напав невеликий загін...

Татари з'явилися несподівано. Час для нападу було вибрано вдало. Більша частина військ Речі Посполитої разом з українськими козаками Яна Зборовського вирушили на північ воювати з вільним містом Гданськом. На Волині, втім, як і на решті території держави, залишилися лише невеличкі гарнізони в окремих замках.

У суботу 2 березня 1577 р. татарський чамбул хана Карвула підійшов до Горині. Степовики, які з'явилися з південного сходу, швидко знайшли дві гаті і переправилися ними через річку. Опинившись на другому березі, татари одразу ж поділилися на дрібні загони й, розсипавшись околицею, почали палити села і брати ясир. З димом пішли Сураж, Опішківці, Боржи, Шумськ, Мізуринці.

Наступного дня нападники перейшли по льоду Ікву між Дубном і Таракановим й заклали кіш в Погорільцях. Перепочивши день, 4 березня степовики розділилися на два загони, один з яких пішов угору, а другий - униз по Ікві. Перший загін спалив дощенту Івання, Муравицю та Млинів й зупинився в Добрятині та Торговиці. Ті татари, які йшли вниз по

течії річки, дійшовши до Верби, звернули на північ, після чого сплюндрували Польче, Козин і Вовковиї. Знаючи про наближення татар, багато людей встигло втекти до лісів, де чимало потрапило в руки людоловів. Хан Карвул був задоволений: чамбул взяв добру здобич і міг повертатися в Крим. Справжнього опору нападникам так ніхто й не вчинив. Але вже наступного дня все змінилося...

На світанку 6 березня 1577 р. на татарський табір, що розташувався під Дорогостаями, несподівано напав невеликий загін литовського мечника Миколая Монвіда Дорогостайського. Налетівши на ворога неначе буря, жменька сміливців прорвалася у самий центр табору. Рубаючи сонну татару направо та наліво, одчайдухи почали звільняти полонених. Загін Дорогостайського налічував заведле 80 чоловік, але захопленням знаєцька татарами видалося, що їх атакує набагато чисельніше військо. Поки степовики не зорієнтувалися в ситуації, Миколай Дорогостайський зумів звільнити велику частину ясиру і навіть захопити кількох татар у полон. Щоправда, як писав Бартош

Папроцький, ті полонені татари були «сильно порубані» й довго не прожили.

Сьогодні можемо лише здогадуватися, з якою люттю розгнівані втратою домівок, рідних і близьких воляни сікли людоловів. І хоча повністю розбити татар не вдалося, отримавши неочікувану відсіч, хан Карвул зібрав залишки свого чамбулу й швидко пішов на південь.

Переможна битва з набагато сильнішим ворогом одразу зробила Миколая Монвіда Дорогостайського відомим. Утім, слава його була заслуженою, бо, за словами хроніста, був він чоловіком «великих здібностей, освіти та мужності». На заклик польського короля у 1578 р. Дорогостайський вирушив на війну з московитами. Упродовж двох наступних років він неодноразово відзначався у боях, особисто керував захопленням двох міст і особливо уславився при штурмі Полоцька. Бажаючи винагородити відважного мечника, король Стефан Баторій надав йому у володіння Вовковиї та почесний титул старости Вовковиїського.

Андрій КОЗИЦЬКИЙ,
кандидат історичних наук.

м. Львів.